AVİM Yorum • No: 2017 / 82 • Ekim 2017

TÜRKİYE HER DAİM SARKİSYAN'IN GÜNDEMİNDE

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

72. Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulunda devlet ve hükümet başkanları söz aldı. Söz alanlardan biri de Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyandı. Sarkisyanın konuşmasının odak noktası yine Türkiyeydi.

Sarkisyan konuşmasında 10 Ekim 2009 yılında imzalanan Türkiye Ermenistan diplomatik ilişkilerinin kurulması ve normalleştirilmesine ilişkin Protokolleri, Türkiyenin adım atmaması durumunda, hükümsüz ilân edeceğini açıklamıştır. Sarkisyan ayrıca Türkiyenin protokolleri kullanarak sadece Türkiyenin yararına olacak şekilde kullandığını söylemiştir[1]. Sarkisyan bu söylemleri ile gerçekleri çarpıtmaktadır. Protokolleri Ermenistanın baskı altında imzaladığı esasen bilinmektedir. Protokoller imzalandıktan sonra Protokollerin uygulamaya girmemesi için tek yanlı yorumlamaya ve Türkiyeyi tahrik etmeye yönelen de yine Ermenistandır.

Protokoller bugüne kadar ne Türkiye ne de Ermenistan tarafından onaylanmıştır. Türkiyede meclis gündeminde beklemekte olup, sürecin nasıl ilerleyeceğine dair herhangi bir olumsuz açıklama bugüne kadar yapılmamıştır. Ermenistan ise Sarkisyanın BMde yaptığı konuşmadan çok önce Protokollerin gündeme alınmasını dondurduğunu ilân etmiştir. Ancak resmi olarak dondurulduğu ilan edilen bu Protokoller imzalanmalarını takiben Sarkisyan tarafından zaten fiilen atıl duruma getirilmiş, Sarkisyan, yapılan bu akdin ruhuna ve uluslararası teamüllere aykırı olarak Ağrı Dağının Ermenistanın sembolü olduğunu yinelemiş ve daha da ileri giderek gençliğe gelecek için şu nasihatte bulunmuştur:

> *Ağrıyı almak sizin neslinize bağlı. Mesela benim nesil üzerine düşen görevi başarıyla yerine getirdi. 90lı yıllarda vatanımızın parçası Artsahı (Karabağ bölgesini) düşmanın elinden kurtardık. Her neslin bir görevi vardır. Siz de ileride bizim gibi görevinizi yerine getirip getirmeyeceğiniz birlik ve beraberliğinize bağlıdır. Biz, Ermeni ulusu, her zaman Anka kuşu gibi küllerden dirilmeyi başarmışızdır**[2]**.*

Protokollerin imzalanmasından hemen sonra Anayasa Mahkemesinin 12 Ocak 2010 tarihli kararı ise Türkiyeyi tahrik etmek dışında başka bir amaca hizmet etmemektedir. Söz konusu kararda protokollerin bazı maddelerinin kısıtlandığı ve bazı önkoşullar getirildiği gözlemlenmiştir[3]:

> ***5. The RA Constitutional Court also finds that the provisions of the Protocol on Development of Relations between the Republic of Armenia and the Republic of Turkey cannot be interpreted or applied in the legislative process and application practice of the Republic of Armenia as well as in the interstate relations in a way that would contradict the***

.

> *Türkçe ifade edecek olursak, Ermenistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi ayrıca, Ermenistan Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine ilişkin Protokol'ün hükümlerinin, Ermenistan Cumhuriyeti'nin yanı sıra devletler arası yasama süreci ve uygulamaya konması Ermenistan Cumhuriyeti Anayasasının Önsözü hükümleri ve Ermenistan Bağımsızlık Bildirgesi'nin 11. maddesinin şartları ile çelişecek şekilde yorumlanamaz veya uygulanamaz.*

Ermenistan Bağımsızlık Bildirisinin 11. maddesinde[5] bahsi geçen Batı Ermenistan tanımı bugün Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını işaret etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı da bu tutumun kabul edilemeyeceğini ifade etmiştir. Türkiyenin uluslararası alandaki taahhütlerine her zamanki sadakati doğrultusunda söz konusu protokollerin aslî hükümlerine bağlılığını muhafaza etmekte olduğu vurgulanmıştır[6].

Sarkisyan, Azerbaycan hükümetini, Ermenistan tarafından işgâl edilmiş Azerbaycan topraklarında gayri meşru rejimin, o bölge halkının kendi geleceğine istediği şekilde karar verme hakkını tanımaya ve saygı duymaya çağırmıştır. Bu yaklaşım BM Genel Kurulunun konumu ile çelişkilidir. Sarkisyan buna rağmen bu ifadeleri BMGKda beyan ederek sağduyudan uzak bir tutum gösterebilmiştir.

[1]"Sarkisyan: Türkiye'yle Protokolleri Sonlandıracağız." *Amerika'nin Sesi* , Eylül 21, 2017, https://www.amerikaninsesi.com/a/sarkisyan-turkiye-ile-protokolleri-sonlandiracagiz/4038014.html.

[2] "Karabağ'ı biz aldık Ağrı'yı size bıraktık." *Hürriyet*. Temmuz 25, 2011, http://www.hurriyet.com.tr/karabag-i-biz-aldik-agri-yi-size-biraktik-18338718.

[3] Ömer Engin LÜTEM, "Olaylar ve Yorumlar." *Ermeni Araştırmaları,* Vol: 35 (Haziran 2010), 19.

[4] On The Case On Determining The Issue of Conformity With The Constitution of The Republic of Armenia of The Obligations Stipulated By The Protocol On The Establishment of Diplomatic Relations Between The Republic Of Armenia And The Republic of Turkey And By The Protocol On Development of Relations Between The Republic of Armenia And The Republic of Turkey Signed In Zurich On 10 October 2009, 2 (The Decision of The Constitutional Court of The Republic of Armenia, Ocak 12, 2010).

[5] The Government of the Republic of Armenia, *About Armenia - Armenian Declaration of Independence* - The Government of the Republic of Armenia,

http://www.gov.am/en/independence/.

[6] "No: 14, 18 Ocak 2010, Ermenistan Anayasa Mahkemesi'nin Türkiye-Ermenistan Protokollerine İlişkin Gerekçeli Kararı Hk. " *T.C. Dışişleri Bakanlığı*, http://www.mfa.gov.tr/no_-14_-18-ocak-2010_-ermenistan-anayasa-mahkemesi_nin-turkiye-ermenistan-protokollerine-iliskin-gerekceli-karari-hk_.tr.mfa.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "TÜRKİYE HER DAİM SARKİSYAN'IN GÜNDEMİNDE." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 82. Ekim 04. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/TURKIYE-HER-DAIM-SARKISYAN-IN-GUNDEMINDE

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır